

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

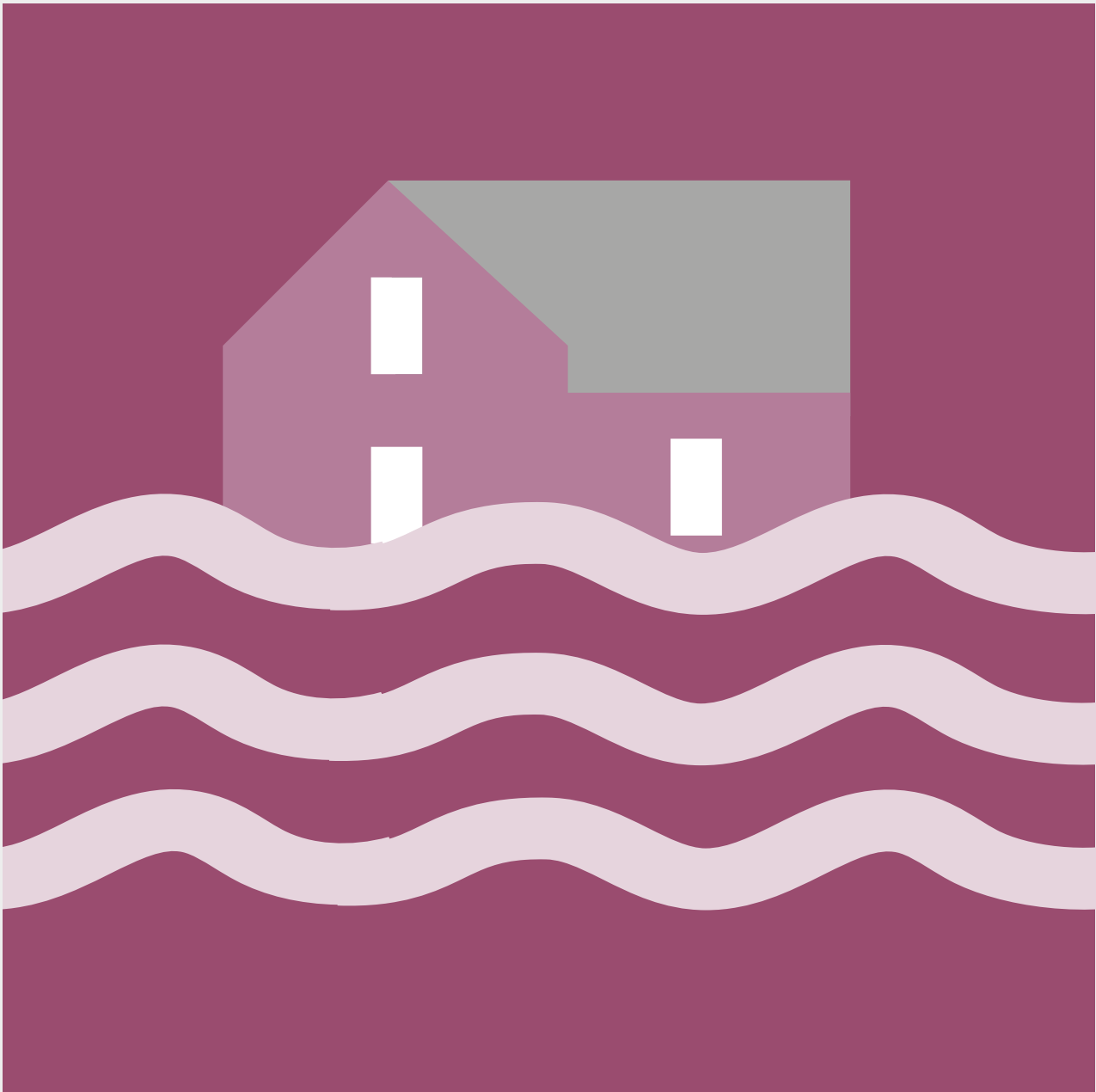

Sveriges
Kommuner
och Regioner

HANDBOK I KOMMUNAL KRISBEREDSKAP

4. RISKKATALOG

Översvämningar

**Handbok i kommunal krisberedskap – 4. Riskkatalog
– Översvämningar**

Det här kapitlet är en del av publikationsserien *Handbok i kommunal krisberedskap* där fler kapitel finns.

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB1964 - augusti 2022

Innehåll

Översvämningar	4
Om riskområdet	4
Kort om konsekvenser	5
Osäkerhetsbedömning	6
Utveckling och trender	6
Exempel på inträffade händelser	8
Löpande riskbedömningar	9
Geografisk information	10
Ansvar och roller	11
Mer information om riskområdet	13

Översvämningar

Som stöd till riskkatalogen finns en användarguide som beskriver syftet med riskkatalogen och förklaringar till den information som finns i respektive kapitel. MSB kommer att komplettera riskkatalogen med ett dokument av generell karaktär som är relevant för flera olika riskområden.

Om riskområdet

Vid en översvämning ställs landområden som normalt är torra under vatten. I Sverige förekommer översvämningar mer eller mindre regelbundet. De vanligast förekommande översvämningstyperna är:

- **Översvämningar utmed sjöar och vattendrag som inträffar under långa perioder med riklig nederbörd eller snösmältning.** Kraftiga översvämningar i vattendrag har ofta flera orsaker, exempelvis snabb snösmältning på våren, regn samtidigt som snösmältning, vattenmättad mark efter långvarigt regn, högt havsvattenstånd som bromsar vattnet från vattendrag som ska rinna ut i havet eller tjäle och uttorkade jordar som begränsar markens förmåga att suga upp och lagra vatten. Vid enstaka intensiva regntillfällen är det främst de små vattendragen som översvämmas. Vid långvariga regnperioder drabbas i stället de större vattendragen och vattendrag som rinner genom många sjöar.

- **Kustöversvämningar som beror på stigande havsnivåer vilka ofta uppstår i samband med storm eller andra väderfenomen.** Vid lågtryck och mycket kraftig vind kan havet stiga kraftigt under en kort tid. Detta påverkar framför allt områden med flacka kuster. Under stormen Gudrun som inträffade år 2005 steg exempelvis vattenståndet till drygt 160 centimeter över medelnivån vid stationen i Ringhals i Varberg.
- **Översvämningar till följd av extrem nederbörd (skyfall) som faller över ett mindre geografiskt område under en kort tid.** Vid riklig nederbörd i tätorter kan en stor andel hårdgjorda ytor medföra att en snabb ytavrinning sker vilket ger upphov till översvämningar. När det faller mer än 50 millimeter nederbörd på en timme eller mer än en millimeter på en minut är det ett skyfall enligt SMHI:s definition. Skyfall inträffar främst på sommaren, oftast under eftermiddag eller tidig kväll. Alla kommuner kan drabbas. Sannolikheten skiljer sig dock åt mellan olika områden, och fler skyfall har drabbat södra Sverige än norra Sverige. Skyfall medför förutom en risk för översvämning även ökad erosion och som följd därav ökade förutsättningar för ras, skred och slamströmmar.

Se även

→ [Handbok i kommunal krisberedskap – Ras och skred \(msb.se\)](#)

- **Isproppar i vattendrag eller konstruktionshaverier, till exempel ett dammhaveri, är andra exempel på händelser som kan orsaka översvämning.** Isproppar kan bildas i vattendrag vid riktigt kallt väder. Iskristaller bildas på ytan och blandas ned i vattenmassorna. Vattnet fylls då med flytande iskristaller. Där vattenhastigheten minskar, i kurvor och mot stenar och stränder, flockas iskristallerna och bildar issörja. Om vattenhastigheten är tillräckligt låg byggs det upp ett istäcke av issörjan. Därefter byggs det snabbt på med mera is, som bildar en ispropp.

En annan form av isproppar kan bildas vid islossning. Om flödena stiger snabbt på våren och det är tjock is kan isen brytas upp och fastna i smalare passager, vilket snabbt kan skapa isproppar.

Läs mer

MSB har samlat information och stöd för det förebyggande arbetet kopplat till översvämningar.

→ [Översvämning – stöd för det förebyggande arbetet \(msb.se\)](#)

SMHI har samlat information om översvämningar på sin webbplats.

→ [Allmänt om översvämningar \(smhi.se\)](#)

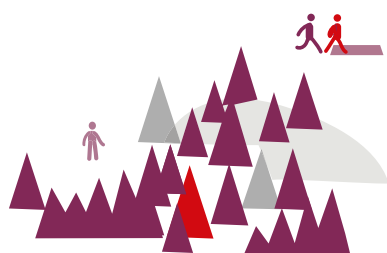
→ [Olika typer av översvämningar \(smhi.se\)](#)

→ [Översvämningar vid sjöar och vattendrag \(smhi.se\)](#)

Se även

→ [Handbok i kommunal krisberedskap – Dammhaveri \(msb.se\)](#)

Kort om konsekvenser

I Sverige förekommer översvämningar regelbundet. Sverige har dock hittills varit relativt förskonade från omfattande översvämningar i förhållande till vissa delar av övriga Europa. Beroende på omfattning och var översvämningen inträffar kan den medföra allvarliga direkta konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet såsom leverans av dricksvatten, men även indirekta konsekvenser som exempelvis avbrott i elförsörjning, transporter och kommunikationer. Verksamheter som ligger vattennära kan vara direkt sårbara vid översvämningar och förhöjda vattennivåer. Underminering av marken på vilken exempelvis stora anläggningar, såsom cisterner står, skulle kunna medföra risk för haverier med stora konsekvenser i form av kemikalieutsläpp.

Översvämning kan även få stora ekonomiska konsekvenser såsom sämre avkastning och ökade arbets- och produktionskostnader för jordbruksföretag.

Hur stora konsekvenserna blir efter ett skyfall beror dels på hur stora mängder nederbörd som kommer under en begränsad tidsperiod, dels på områdets karaktär och kapaciteten för att leda undan den mängd nederbörd som faller i det drabbade området.

Läs mer

MSB har publicerat ett händelse-scenario om skyfall som bland annat innehåller exempel på konsekvenser.

→ [Händelse-scenario Skyfall \(msb.se\)](https://www.msb.se/publikationer/handelse-scenario-skyfall)

MSB har också publicerat en förenklad sammanställning av de översvänningsutredningar som genomförts med anledning av översvänningsdirektivet. Sammanställningen uppdateras löpande i takt med antalet inkomna utredningar.

→ [En översiktlig sammanställning av data från genomförda utredningar av översvämningar: Insamlade enligt förordning om översvänningsrisker \(2009:956\), perioden 2014-2021 \(msb.se\)](https://www.msb.se/publikationer/en-oversiktlig-sammanstallning-av-data-fran-genomforda-utredningar-av-oversvamningar)

SMHI erbjuder ett avgiftsbelagt konsultstöd att analysera en inträffad väderhändelse eller dimensionera känslig utrustning, infrastruktur och byggnader, och de kan hjälpa till att beräkna sannolikheter och återkomsttider för extremt väder, exempelvis havsvattenstånd, flöden i vattendrag och nederbörd.

→ [Återkomsttider för extremt väder \(smhi.se\)](https://www.smhi.se/om-smhi/om-smhi-erbjuda-tjanster/aterkomsttider-for-extremt-vaeder)

Osäkerhetsbedömning

I Sverige är kunskapen om översvämningar utmed vattendrag och sjöar relativt god då dessa hittills har varit ett av de mest frekventa och förekommande naturhoten. Översvämningsskartering i samhällsplanering har möjliggjort att översvämningar förebyggs och att översvämningssärliga områden inte planeras för bebyggelse. Däremot finns det osäkerheter i beräkningar av flöden och visualisering av utbredningsområden då det bland annat saknas långa homogena mätserier av flöden.

Vädervarningarnas korrekthet vad avser förväntade regnmängder innebär också osäkerheter. I Gävle i augusti år 2021 (se exempel nedan) varnades för omkring 70-100 millimeter regn men istället föll cirka 162 millimeter under ett dygn, varav 101 millimeter under två timmar.

Utveckling och trender

Klimatförändringarna förväntas påverka översvämningar och skyfall när det gäller antal, frekvens, omfattning och intensitet. Risken för översvämningar kommer sannolikt att öka under det närmaste seklet till följd av extrema vattenflöden i sjöar och vattendrag, ökande och mer intensiv nederbörd och stigande havsnivåer. När nederbörden i högre grad än tidigare kommer som regn och inte som snö förväntas en ökning av höst- och vinteröversvämningar.

Framtidens flöden i vattendrag kommer att förändras på olika sätt i olika delar av landet. I Norrlands inland och norra kustland samt delar av Svealand beräknas flödena minska. I detta område inträffar vanligtvis de högsta flödena under vårfloden. Vårfloden i ett framtida varmare klimat blir inte lika kraftig som idag på grund av att snösäsongen kortas av eller uteblir. I nordvästra Norrland, södra Norrlands kustland, i de södra fjälltrakterna samt i stora delar av Götaland beräknas i stället flödena att öka i framtiden, på grund av ökad nederbörd.

De mest extrema regnen förväntas också påverkas. Dagar med kraftig nederbörd kommer att inträffa allt oftare och bli mer extrema i hela Sverige i och med att klimatet förändras. Det beror på att en varmare atmosfär kan innehålla mer vattenånga, vilket ger förutsättning för kraftigare nederbörd. Ett regn som idag betraktas som ett 100-årsregn kommer sannolikt att inträffa oftare i framtiden. Översvämningsskansen i svenska städer förväntas även öka på grund av förtätad bebyggelse, eftersatt underhåll av dagvattennät och att vattnet inte naturligt har någonstans att ta vägen.

Återkomsttid är ett begrepp som används för att beskriva hur pass vanlig en händelse är. Som mått på översvämningsskansen i vattendrag används ofta 100-års återkomsttid (100-årsflöde). Ett 100-årsflöde är det vattenflöde som på en viss plats i vattendraget statistiskt sett inträffar i genomsnitt en gång på hundra år.

Begreppet återkomsttid kan dock ge en falsk känsla av säkerhet, eftersom det anger sannolikheten för ett enda år och inte den sammanlagda sannolikheten för en period av flera år. Eftersom exponering för risken sker under flera år blir den ackumulerade risken avsevärt större. Sannolikheten är 63 procent att ett hundraårsflöde skall ske någon gång under en period på hundra år, 39 procent att det ska ske under en period på 50 år och tio procent att det sker under en tioårsperiod.

Läs mer

→ [Framtida översvämningar vid sjöar och vattendrag \(smhi.se\)](#)

För vissa vattendrag i Sverige har mer detaljerade studier gjorts av framtida flöden. I MSB:s översvänningsportal visas hur flöden i cirka 90 svenska vattendrag förväntas bli i ett framtida klimat.

→ [Översvänningsportalen \(gisapp.msb.se\)](#)

En ökad temperatur i atmosfären leder till att glaciärer och landisar smälter fortare än de tilltar samtidigt som havets temperatur stiger och att volymen på vattenmassorna ökar. Följden blir en global höjning av havsvattenståndet vilket ökar risken för översvämningar. I Skandinavien är havsnivåhöjningen inte lika synlig, som i andra regioner, på grund av landhöjningen. Landhöjningen är som störst i norra Sverige, från Stockholmstrakten upp till Bottenviken, vilket innebär att platser som exempelvis Västerbottens kustland i praktiken inte kommer att uppleva att havsnivån stiger, åtminstone inte under de närmsta decennierna. Utmed Götalands kuster, där landhöjningen är mindre, kan högre havsnivåer komma att bli ett faktum.

SMHI:s mätningar visar att havsnivån längs Sveriges kuster har stigit med drygt 25 centimeter sedan slutet av 1800-talet, vilket motsvarar cirka två millimeter per år. Det innebär att i södra Sverige, där landhöjningen är liten, har man redan upplevt en havsnivåhöjning på drygt 15 centimeter. Mätningarna visar på att stigningstakten har accelererat under de senare åren.

Klimatförändringen ökar även risken för kustöversvämningar när havsnivån höjs samt i samband med kraftiga vindar.

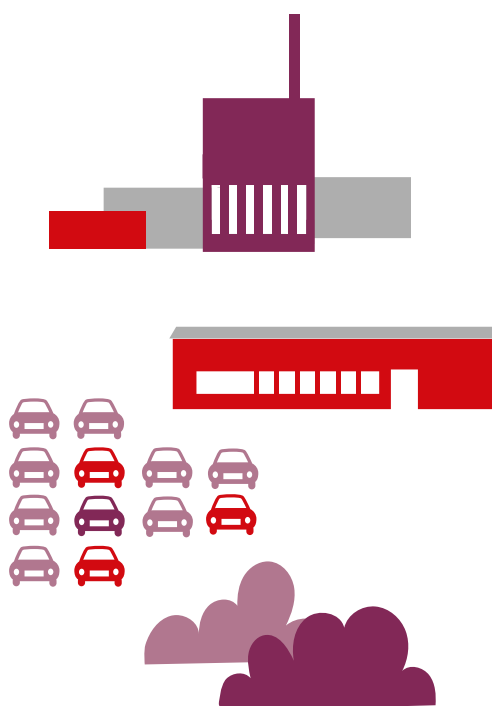
Läs mer

→ [Stigande havsnivåer \(smhi.se\)](#)

→ [Havsnivåer – en illustration \(smhi.se\)](#)

Troligtvis blir isproppar vanligare i norra Sverige och mindre vanliga i södra Sverige när klimatet förändras, det är dock inte helt undersökt. Faktorer som är gynnsamma för bildandet av isproppar pekar i olika riktning.

- **Riktigt kallt väder.** Beräknas bli mindre vanligt.
- **Växlingar mellan kallt och mildt väder under vintern.** Beräknas bli vanligare i norra Sverige och mindre vanligt i södra Sverige.
- **Höga vattenflöden under vintern.** Beräknas bli vanligare.
- **Stigande vattenflöden under vintern.** Beräknas bli vanligare.
- **Isfria partier i vattendrag som i övrigt är islagda.** Beräknas bli vanligare i norra Sverige.

Läs mer

MSB har finansierat forskningsprojekt om bland annat konsekvenserna av multipla naturhändelser. Ett forskningsprojekt fokuserar särskilt på hanteringen av multipla hydrometeorologiska naturhändelser.

→ [Forskning inom klimatförändringars konsekvenser, naturolyckor \(msb.se\)](#)

HazardSupport var ett femårigt projekt (2015–2020) med de övergripande målen att identifiera problem som kan uppstå vid klimatanpassningsarbete, studera om dialogen kan överbygga svårigheter att genomföra klimatanpassning samt se huruvida det är möjligt att anpassa forskningen så att den tar fram relevant kunskap för användarna.

I ett delprojekt studerades problematiken kring olika typer av översämningshot i Skåre, ett bostadsområde norr om Karlstad. Skåre har drabbats av översvämningar från Klarälven och forskningsprojektet undersökte hur hotet skulle kunna se ut i framtiden.

→ [HazardSupport: Skyfall i Karlstad \(smhi.se\)](#)

→ [Översvämningsrisk i Skåre \(msb.se\)](#)

I en annan fallstudie har forskningsprojektet haft utgångspunkt i framtida naturolyckor och försäkringsfrågor med fokus på havsrelaterade översvämningar på västkusten.

→ [HazardSupport: Kustöversvämningar \(smhi.se\)](#)

→ [HazardSupport: stigande havsnivåer och ökad översvämningsrisk \(msb.se\)](#)

På klimatanpassning.se finns samlad information kopplat till översvämningar och hur samhället bör anpassas till nya förutsättningar.

→ [Översvämning \(klimatanpassning.se\)](#)

Exempel på inträffade händelser

Augusti år 2021 var en nederbördsrik månad i stora delar av Sverige. Högst nederbörd under ett dygn mättes vid mätstationen i Gävle, som fick 161,6 millimeter. Flödena steg i vattendrag, och i små vattendrag blev flödena mycket höga. Konsekvenserna blev stora, med raserade vägar, underminerade husgrunder, många översvämmade källarutrymmen och fordon som fastnade i viadukter. Efter skyfallet fick de största försäkringsbolagen i Gävleborg in drygt 4 000 skadeanmälningar.

Läs mer

→ [2021 – Skyfall i Gävle \(smhi.se\)](#)

→ [Översvämningarna i Gävle 2021 \(msb.se\)](#)

→ [Utredning av skyfall och översvämningar i Gävleborgs län, augusti 2021 \(rib.msb.se\)](#)

→ [Utredning av översvämning Dalarna augusti 2021 enligt förordning om översvämningsrisker \(rib.msb.se\)](#)

Under perioden åren 1901–2010 inträffade de flesta översvämningarna i Sverige utmed vattendrag och sjöar. Mellan åren 2011–2017 ökade andelen översvämningar orsakade av extrema regn och kustöversvämningar. Länsstyrelserna genomförde under år 2010 en inventering av de översvämningar som under åren 1901–2010 lett till ogynnsam påverkan på människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Totalt bedömdes 190 översvämningar haft betydande påverkan. Den primära orsaken till inventeringen var att inkludera historiska översvämningar som underlag i arbetet med översvämningsdirektivet genom förordning om översvämningsrisker (SFS 2009:956).

Läs mer

Rapporten redovisar resultatet av länsstyrelsernas inventering och vänder sig till kommuner, länsstyrelser och andra aktörer som vill öka kunskapen om de konsekvenser som översvämningar har orsakat i Sverige.

→ [Översvämningar i Sverige 1901–2010 \(msb.se\)](#)

SMHI har gjort en sammanställning över information om kända översvämningar i Sverige. Till största delen beskrivs händelser vid sjöar och vattendrag. Tillfällen när stora regnmängder gett översvämningar i tätorter beskrivs främst när konsekvenserna varit stora. Översvämningar vid kusten finns inte i denna lista och listan avser inte att vara heltäckande.

→ [Historiska översvämningar \(smhi.se\)](#)

Läs mer

- [Varningar och meddelanden \(smhi.se\)](#)
- [Varning för översvämning \(smhi.se\)](#)
- [Varning för regn \(smhi.se\)](#)
- [Varning för högt vattenstånd \(smhi.se\)](#)

Global Disaster Alert and Coordination System (GDACS), ett samarbetsramverk mellan FN, Europeiska kommissionen och andra aktörer inom krishantering för att förbättra varningar och informationsutbyte i den inledande fasen efter att större naturhändelser har inträffat. GDACS publicerar kartor över naturhändelser, som exempelvis översvämningar, som inträffat över hela världen de senaste fyra dygnen.

Löpande riskbedömningar

SMHI producerar och uppdaterar löpande prognoser och utfärdar vid behov varningar om olika meteorologiska, hydrologiska och oceanografiska händelser i Sverige och längs landets kuster. SMHI utfärdar varningar när vädret väntas innebära risker för allmänheten och störningar i samhällsfunktioner. SMHI:s vädervarningar är uppdelade i tre klasser, gul, orange och röd. Vädervarningarna är konsekvensbaserade och regionalt anpassade.

SMHI utfärdar varningar för översvämning vid sjöar och vattendrag om känsliga objekt som vägar och byggnader riskerar att översvämmas. SMHI utfärdar även varning för regn då stora regnmängder förväntas medföra konsekvenser i samhället. Det finns två typer av varningar där den ena, skyfallsliknande regn, innebär mycket kraftigt regn under kort tid. Den andra varningstypen, regn, innebär kraftigt och ihållande regn. Vattenståndet i haven runt Sverige varierar på grund av väder och vind. Vid tillfällen då vattenståndet riskerar att bli högt utfärdar SMHI varningar.

Läs mer

- På GDACS webbplats finns mer information om pågående naturhändelser världen över.
- [GDACS \(gdacs.org\)](#)

Meteoalarm tillhandahåller relevant information om extremt väder, som förväntas inträffa någonstans över Europa. Webbplatsen integrerar viktig information om svåra väderförhållanden från officiella nationella offentliga vädertjänster i ett stort antal europeiska länder. Information presenteras på ett konsekvent sätt för att säkerställa en sammanhängande tolkning i hela Europa. Webbplatsen är utvecklad för Network of European Meteorological Services (EUMETNET). Tjänsten varnar bland annat för kraftigt regn med risk för översvämningar eller kraftiga kustvatten.

Läs mer

- [Meteoalarm EUMETNET \(meteoalarm.org\)](#)

Geografisk information

MSB arbetar med översvämningskarteringar och ansvarar för att ta fram hotkartor som visar vilka områden som hotas av översvämning när vattenflödena uppnår en viss nivå. MSB har även tagit fram en karttjänst för kustöversvämning som illustrerar hur vattnet breder ut sig vid vattenståndsnivåer från en upp till fem meter längs hela Sveriges kust. MSB har dessutom genomfört två nationella bedömningar för att identifiera områden med betydande översvämningsrisk och totalt har 33 områden identifierats ha betydande översvämningsrisk¹. Länsstyrelserna ansvarar sedan för att ta fram kartor över översvämningsrisker och riskhanteringsplaner för de identifierade områdena inom ramen för översvämningsdirektivet och förordningen (2009:956) om översvämningsrisker.

1. Förordning (2009:956) om översvämningsrisker.

Läs mer

Översvämningsportalen innehåller alla de översvämningskarteringar som MSB tagit fram för att stödja kommuner och länsstyrelser i deras planeringsarbete. Även geografisk data som MSB tar fram i arbetet enligt förordningen om översvämningsrisker finns samlad här.

→ [Översvämningsportalen \(gisapp.msb.se\)](https://gisapp.msb.se)

MSB:s översvämningskarteringar visar de områden som hotas av översvämning när vattenflödena uppnår en viss nivå. Karteringarna kan vara ett stöd i räddningstjänstens övergripande planering av insatser och ett underlag för arbetet med de kommunala handlingsprogrammen.

→ [Översvämningskarteringar \(msb.se\)](#)

MSB har tagit fram en vägledning för översvämningskartering som kan användas för att översvämningskartera vattendrag vid nyexploatering, planering av bebyggelse och i befintlig bebyggelse för att kunna användas som underlag för åtgärder att minska riskerna för och konsekvenserna av översvämningar.

→ [Vägledning för översvämningskartering av vattendrag: fakta, inspirerande exempel och tips för en bra beställning \(msb.se\)](#)

MSB har tagit fram en vägledning för skyfallskartering för att stödja kommunerna. Vägledningen tar bland annat upp hur kommunerna kan arbeta med åtgärder och uppföljning.

→ [Vägledning för skyfallskartering: tips för genomförande och exempel på användning \(msb.se\)](#)

MSB har finansierat ett forskningsprojekt med högupplösta nederbördsprognoser då ett omfattande skyfall kan uppkomma plötsligt och utan förvarning om dess intensitet.

→ [Högupplösta nederbördsprognoser för hydrologisk riskbedömning: forskning \(msb.se\)](#)

Hos SMHI finns en karta över nettoeffekt av havsnivåhöjning och landhöjning i Sverige under förutsättning av en global havsnivåhöjning på en meter under 100 år. Beräkning av landhöjningen är baserad på Lantmäteriets landhöjningsmodell NKG2005LU.

Läs mer

SMHI har sammanfattat information om landhöjning och vattenstånd. I underlaget finns bland annat data om framtida vattenstånd längst kusten.

→ [Landhöjning och vattenstånd \(smhi.se\)](#)

Vid en händelse där det finns ett behov att få en satellitbild över en utbredning så kan EU:s Copernicus Emergency Management Service aktiveras via MSB:s tjänsteman i beredskap (TiB).

Läs mer

→ [Copernicus \(msb.se\)](#)

Finns det tillgång till GIS-kompetens kan översvämningskarteringar användas för överlagring med data över samhällsviktiga verksamheter och befolkningsstatistik för att identifiera och planera åtgärder.

Ansvar och roller

Boverket

Boverkets tillsynsvägledning avseende översvämningsrisker syftar till att ge stöd åt länsstyrelserna vid tillsyn av kommunernas detaljplaner gällande risken för översvämning.

Läs mer

Boverket har tagit fram en vägledning där det bland annat finns utgångspunkter för bedömning av översvämningsrisk.

→ [Översvämning \(boverket.se\)](#)

Fastighetsägare

Fastighetsägaren ansvarar för att skydda sin egen fastighet mot översvämningar och pumpa ut eventuellt vatten som kommit in. Hus som ligger lågt och hus med källare är mer utsatta än andra.

Läs mer

MSB har tagit fram information till allmänheten om hur allmänheten kan skydda sig och sina fastigheter från översvämning.

→ [Förbered dig för översvämning \(msb.se\)](#)

Krisinformation.se har samlat information om vad fastighetsägare ska tänka på både före, under och efter översvämningen inträffat.

→ [Översvämning \(krisinformation.se\)](#)

Länsstyrelsen Stockholm har tagit fram ett faktablad för hur fastighetsägare kan förbereda sig och skydda sin fastighet mot översvämningar.

→ [Översvämning – Så skyddar du dig och din fastighet \(lansstyrelsen.se\)](#)

Försäkringsbolag, som exempelvis Länsförsäkringar, tillhandahåller ofta information om hur fastigheter kan skyddas mot översvämning.

→ [Skydda huset mot översvämning \(lansforsakringar.se\)](#)

Även branschorganisationen Fastighetsägarna tillhandahåller information om klimatanpassning och förebyggande arbete åtgärder för att säkra hus mot exempelvis kraftiga regn och översvämningar.

→ [Klimatsäkra din fastighet \(fastighetsagarna.se\)](#)

Livsmedelsverket har samlat råd till privatpersoner som tar sitt dricksvatten från egen brunn. Vid översvämning kan ämnen frigöras från mark och omgivning som kan påverka dricksvattnet i brunnar. Privatpersoner som tar sitt dricksvatten från egen brunn ansvarar själv för att kontrollera dricksvattnets kvalitet efter översvämning.

→ [Översvämning – dricksvatten från egen brunn \(livsmedelsverket.se\)](#)

Kommunen

Kommunen ansvarar för att ta hänsyn till risken för översvämning för ny bebyggelse i arbetet med översikts- och detaljplaner. I översiktsplanen behöver kommunen ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan uppstå av översvämning samt på hur riskerna kan minska eller upphöra. Kommunen har också en uppgift att ge råd till fastighetsägare för att göra det lättare att skydda egendom.

Vid akuta översvämningsinsatser ska kommunen enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), svara för räddningstjänsten inom sitt område. Kommunen bör i första hand skydda samhällsviktiga funktioner som till exempel pumpstationer för vatten och avlopp, vägar och elcentraler samt äldreboenden.

Se även

→ [Handbok i kommunal krisberedskap – Räddningstjänst \(msb.se\)](#)

→ [Handbok i kommunal krisberedskap – Fysisk planering \(msb.se\)](#)

Klimatförändringarna innebär att det förebyggande arbetet och klimatanpassning blir allt viktigare. I de fall kommunen har bebyggda områden som hotas av naturolycka och behöver skydd mot översvämningar kan kommunen söka statligt bidrag till förebyggande åtgärder.

Läs mer

→ [Statsbidrag för naturolyckor \(msb.se\)](#)

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen granskar bland annat kommunens detaljplaner utifrån översvämningsrisker. Länsstyrelserna ansvarar också för att ta fram kartor över översvämningsrisker och riskhanteringsplaner för de identifierade områdena

områdena inom ramen för översvämningsdirektivet och förordningen (2009:956) om översvämningsrisker².

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Genom översvämningsdirektivet och förordning (2009:956) om översvämningsrisker sker systematiskt arbete med att identifiera områden med betydande översvämningsrisk, kartlägga översvämningshot och risker inom översvämningsens utbredningsområde. MSB är ansvarig myndighet och genomför arbetet i nära samarbete med länsstyrelserna. I riskhanteringsplaner fastställs de åtgärder som behöver vidtas för att minska konsekvenserna av en omfattande översvämning. Arbetet sker per avrinningsområde. För Sveriges del innebär det samverkan med Finland längs gränsälven Torne älv och med Norge längs Klarälven. Samverkan ska även ske med arbetet enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Sverige deltar genom MSB i EU:s process för genomförande av direktivet.

Läs mer

Syftet med översvämningsdirektivet är att medlemsländerna ska arbeta för att minska konsekvenserna av översvämningar och på så sätt värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Här finns information samlad om bland annat direktivets genomförande och utredningar enligt översvämningsdirektivet.

→ [Översvämningsdirektivet \(msb.se\)](#)

→ [Förordningen om översvämningsrisker: Sveriges genomförande av EU:s översvämningsdirektiv 2020 \(msb.se\)](#)

Europeiska kommissionen har samlat information kopplat till översvämningsdirektivet och dess tillämpning. Publikationen som finns tillgänglig på webbplatsen innehåller två fall från Sverige, Ängelholm och Göteborg.

→ [Current Practice in Flood Risk Management in the EU \(drmkc.jrc.europa.eu\)](#)

2. För mer information och aktuell karta hänvisas till MSB:s översvämningsportal.

MSB har förberedda förstärkningsresurser för översvämning som kan ställas till förfogande för situationer som är alltför komplex, omfattande eller långdragen för en regions samlade resurser. Stödet till en drabbad aktör kan anpassas utifrån det behov som uppstår. Förstärkningsresurserna består av utrustning, i händelse av översvämningar barriärer, pumpar, sandfyllningsmaskiner och -säckar samt utbildad och övad personal som kan utgöra stöd vid en insats.

Läs mer

- [Förstärkningsresurser \(msb.se\)](https://msb.se)
- [MSB:s förstärkningsresurser för översvämning \(msb.se\)](https://msb.se)

Trafikverket

Långvarigt regn (även lågintensivt) kan ge upphov till översvämningar och/eller höga vattenflöden i vattensystemen. Det kan ge problem med belastning på banvallar, vattentrummor och brofundament med ökad risk för genomspolning och bortspolning.

Läs mer

På Trafikverkets webbplats finns mer information om hur Trafikverket, järnvägsföretag och entreprenörer samarbetar och förbereder sig för årstidsrelaterade risker och väderförutsättningar sammanställs i beredskapsplaner inför varje årstid.

- [Årstidsstyrda beredskapsplaner – järnväg \(trafikverket.se\)](https://trafikverket.se)

Trafikverket har beredskapsresurser såsom tillfälliga broar, pontonbyggda färjor, bandvagnar, elverk, lastbilar, hjullastare och annan förstärkningsmateriel för både väg och järnväg.

- [Beredskapsresurser \(trafikverket.se\)](https://trafikverket.se)

Mer information om riskområdet

SMHI erbjuder en avgiftsbelagt tjänst i form av ett väderlarm för stora nederbörds-mängder till verksamheter som bedömer sig känsliga för påverkan. Dessa används inom en mängd olika branscher och verksamheter. Några exempel hittas inom tung industri, elnätbolag och hos vindkraftsoperatörer. SMHI:s väderlarm går att anpassa efter aktörens egna åtgärder och åtgärdsplaner.

- [Kundanpassade väderlarm \(smhi.se\)](https://smhi.se)

Ett samarbete mellan:

**Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap**

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**